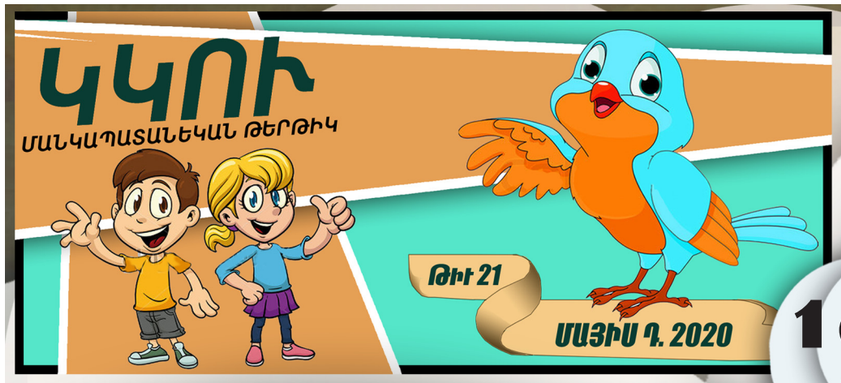

1918 ՄԱՅԻՍ 28-ԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀՌՉԱԿՈՒԵՑԱՒ

1918 Մայիս 28-ին, Մայիսեան հերոսամարտներէն՝ Սարդարապատէն, Բաշ-Ապարանէն, Ղարաքիլիսէէն յետոյ ծնունդ առաւ Հայաստանի Առաջին Հանրապետութիւնը: Հայ ժողովուրդը 600 տարի գերութենէն ետք տիրացաւ ազատ ապրելու իրաւունքին:

Հայ ժողովուրդը 14-րդ դարու վերջաւորութենէն ետք ամբողջ 600 տարիներ շարունակ դիմագրաւեց ստըրկութեան, զրկանքի, տառապանքի եւ բնաջնջումի վտանգը: Ոչ ոք կ՛օգնէր հայութեան: Հայ ժողովուրդը թիրախ դարձած էր հիւսիսէն եւ հարաւէն՝ Ռուսաստանին եւ Թուրքիոյ յարձակումներուն: Ան կորսնցուցած էր իր հայրենիքը եւ պետականութիւնը: Հազարաւոր զոհեր տուած էր՝ բայց չէր մեռած: 1915 Ապրիլ 24-էն ետք, թուրքը կը կարծէր, որ վերջ կրնար տալ նաեւ փոքր Հայաստանին եւ ոչնչացնել վերջին հայը: Հայ ժողովուրդը գիտակից իր ազգային ինքնորոշման իրաւունքին իր բոլոր հատուածներով մէկ բռունցք դարձած անցաւ ինքնապաշտպանութեան: Հայ ժողովուրդը ունեցաւ իր հանրապետութիւնն ու պետականութիւնը աղքատութեան, հալածանքի, սովի, հիւանդութեան եւ աւերակներու մէջ: Շուտով սակայն, շօշափելի բարեկարգումներ տեղի ունեցան:

Մայիս 28-ը իրականացաւ հայ ժողովուրդի զաւակներու հայրենասիրութեամբ եւ զոհաբերութեամբ, Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան նուիրեալ ղեկավարներուն պայքարին ու հայ բանակին վճռակամ կեցուածքին շնորհիւ:

Արդի Հայաստանի պետականութիւնը սկսաւ 1918-ի Մայիս 28-ով եւ իր եռագոյնով: Այդ օր ծնունդ առաւ Ազատ, Անկախ Հայաստանի Հանրապետութիւնը:

Երկուքուկէս տարուան անկախութեան ընթացքին եռագոյնը ծածանեցաւ ամբողջ հայրենիքի տարածքին իբրեւ խորհրդանիշը հայկական պետականութեան:

Ազատ էր հայ ժողովուրդը, ուրախ էր հայ մարդը: Սակայն, երկար չտեւեց այդ ուրախութիւնը: Սեւ ամպերը պատեցին Հայաստանի կապոյտ երկինքը: Ազատ, Անկախ Հայաստանի ղեկավարութեան հետ եռագոյն դրօշն ալ բռնեց գաղթի ճամբան եւ եղաւ Սփիւռք:

Թիւը պատրաստեց՝ Ռիթա Կաղեան-Տիքոիքեան
Նկարազարդեց՝ Ռաֆֆի Քէշիշեան

ՈՒՐ Կ'ԱՊՐԻՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱԿԱՏԱՂԻ ԿԱՊԻԿՆԵՐԸ

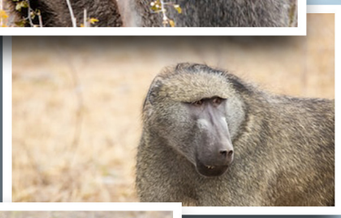

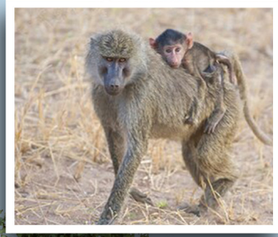

Ափրիկէի անտառներուն եւ տափաստաններուն մէջ կ՚ապրին աշխարհի ամենակատաղի կապիկները՝ պավիանները (շնակապիկները): Անոնք ունին երկար դէմք, սուր ու երկար ժանիքներով ծնօտ, խիտ մազեր եւ կարմիր յետոյք:

Պավիանները ուժեղ, ճարպիկ եւ խելացի կենդանիներ են եւ ահեղ հակառակորդներ: Վտանգի պահուն անոնք փախուստի չեն դիմեր, այլ հակառակը՝ թշնամիին դէմ կը կռուին: Չայրացած պավիան սարսափազդու տեսք կը ստանայ, ժանիքները կը բանայ եւ բարձր մռնչիւն կարձակէ: Ան յաճախ փախուստի կը մատնէ նոյնիսկ ամենաուժեղ գիշատիչները՝ առիւծները եւ ընձառիւծները:

Պավիանները մեծաթիւ խումբերով կ՚ապրին եւ յաճախ իրար միջեւ վէճեր եւ կռիւներ կ՚ունենան: Ամենաուժեղ եւ փորձառու պավիանը՝ առաջնորդը, անդադար կը հետեւի կարգ ու կանոնին եւ պատասխանատու է իւրաքանչիւր կենդանիի անվտանգութեան:

Պավիանները կրնան նաեւ մարդոց վրայ յարձակիլ, հետեւաբար այն վայրերուն մէջ, ուր պավիաններ գոյութիւն ունին մարդիկ շատ զգոյշ պէտք է ըլլան:

ԽԱՂԵՐ

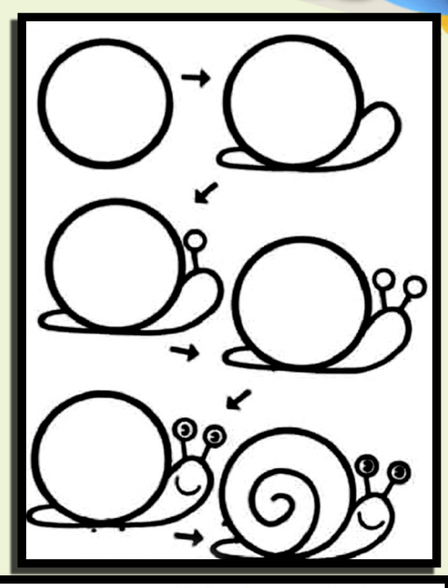

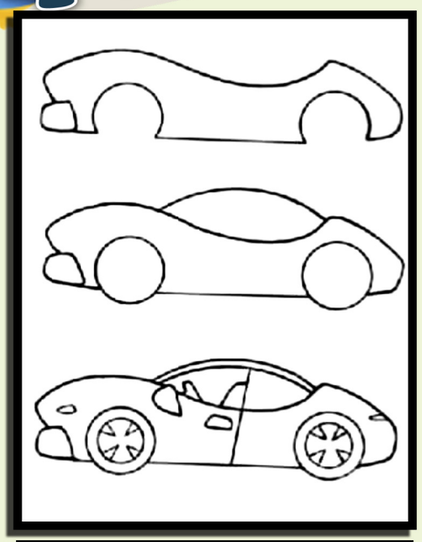

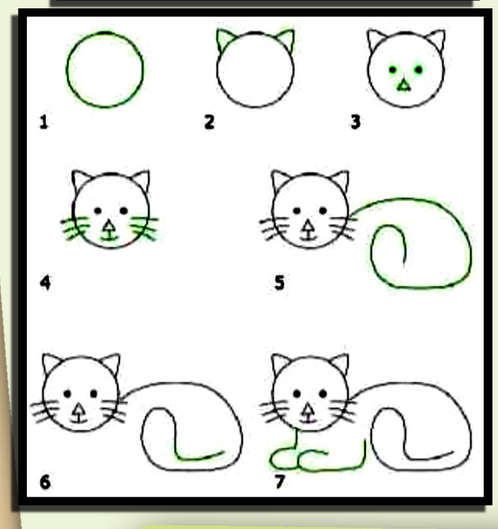

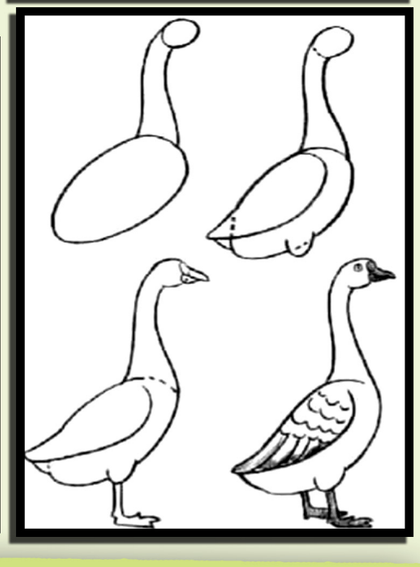

Տեսէ՛ք որքան պարզ եւ դիւրին է գծելը: Դուք ալ փորձեցէք եւ վստահաբար պիտի յաջողիք:

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՆՈՐ ՁԳԵՍՏԸ

–Տէ՛ր արքայ,- կ՝ըսէ ան վերադառնալով թագաւորին մօտ,- ջուլհակները հրաշալի հագուստ մը պատրաստած են ձեզի համար: Կը վստահեցնեմ, որ անոր նմանը ոչ ոք հագած ըլլայ աշխարհի վրայ:

–Ի՛նչ կ՝ըսես, երբ հագուիմ, գեղեցիկ կերեւի՞մ, ժողովուրդը կը հաւնի՞ գիս:

–Անկասկա՛ծ, տէ՛ր,- կ՝ըսէ նախարարը:

Թագաւորը ուրախութենէն մեծ գումար մը կ՝ուղարկէ ջուլհակներուն:

Հանդիսութենէն քանի մը օր առաջ, թագաւորը միտքը հանգստացնելու համար, այս անգամ կ՝ուղարկէ իր պահակապետը: Ան տոպրակ մը ոսկի թելեր ու թանկագին քարեր կու տայ անոր ու կ՝ըսէ.

–Շտապէ՛ ջուլհակներուն մօտ ու յիշեցուր անոնց, որ հագուստիս երիզները ոսկի թելերով թող հիւսեն ու վրան թանկագին քարեր թող շարեն:

Պահակապետը երբ կը մտնէ ջուլհակներուն աշխատանոցը, ապշած կանգ կ՝առնէ:

–Տե՛ս, ի՛նչ գեղեցիկ է թագաւորին հագուստը:

–Անկասկած թագաւորը շատ պիտի հաւնի,- կ՝ըսէ պահակապետը: Միայն թէ ան կը փափաքի, որ երիզները ոսկի թելերով ու թանկագին քարերով զարդարուած ըլլան:

–Ինչո՞ւ չէ,- կ՝ըսեն ջուլհակները ու պահակապետին ձեռքէն կը խլեն բերած ոսկիներն ու գոհարեղէնները:

–Տէ՛ր արքայ,- կ՝ըսէ պահակապետը վերադառնալով թագաւորին մօտ,- ջուլհակները հրաշալի հագուստ մը պատրաստած են ձեզի համար: Վստահ եմ, որ անոր նմանը երբեք հագած չէք:

Թագաւորին միտքը կը հանգստանայ:

Հանդիսութենէն մէկ օր առաջ, կ՝երթայ անձամբ ստուգելու անոնց աշխատանքը:

–Տէ՛ր արքայ,- կը բացագանչեն ջուլհակները,- տեսէք որքա՜ն գեղեցիկ է մեր պատրաստած հագուստը. Ճի՛շդ ձեր ուզածին պէս՝ ոսկի թելերով ու թանկագին քարերով զարդարուած: Ըսէ՛ք, աշխարհի վրայ որեւէ մէկը այսպիսի հագուստ հագա՞ծ է:

«Չարմանալի՛, ես այստեղ հագուստ-մագուստ չեմ տեսներ: Արդեօք յիմա՞ր եմ»: կը մտածէ թագաւորը:

Ու չի համարձակիր բան մը ըսել: Շնորհակալութիւն կը յայտնէ ջուլհակներուն ու կը վերադառնայ պալատ:

Յաջորդ առաւօտ, խաբեբայ ջուլհակները, իբրեւ թէ հագուստները շալկած, կը ներկայանան թագաւորին:

–Տէ՛ր արքայ,- ըսէ՛ք, այսքան գեղեցիկ հագուստ հագա՞ծ էք, այսքան նուրբ հիւսուածք տեսա՞ծ էք: Ժողովուրդը պիտի հիանայ ձեր վայելչութեան վրայ:

–Օգնեցէ՛ք, որ հագուիմ,- կը հրամայէ թագաւորը:

(Շարունակելի)

ՁԵՌՔԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱՒԿԻԹԻ ԽԱՒԱՔԱՐՏՈՎ ՇԻՆՈՒԱԾ ԱՐԱՐԱԾՆԵՐ

Պատկերուած թիթեռնիկն ու շերամները շինելու համար պէտք ունիս հաւկիթի խաւաքարտի, գունաւոր բուրդի, սեւ ներկի (մատիտ), տուրմի փայլուն թուղթի եւ ծալլուող, ըմպացպիկ (շալիմոն):

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՇԻՆԵԼ

Խաւաքարտը կտրէ նկարներուն համաձայն:

Ա- Տուրմի թուղթը ճմռթկելով, փակցուր որպէս թիթեռնիկին թեւերը: Իսկ ըմպացպիկին ծալլուող մասը մտցուր խաւաքարտին մէջ իբր շօշափուկներ: Յետոյ գծէ աչքերն ու բերանը:

Բ- Շերամին համար, նոյն ձեւով, ըմպացպիկին ծալլուող մասը կտրէ եւ փակցուր իբրեւ ոտքերը (5 զոյգ): Ապա աչքերը գծէ:

Գ- Եթէ կ՛ուզես բրդոտ շերամ ունենալ, գունաւոր բուրդը հաւասար չափով կտրէ եւ փակցուր իբր մազեր: Շօշափուկներուն համար հոս ալ գործածէ ըմպացպիկին ծալլուող մասը: Աչքերը մի՛ մոռնար:

ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԲԱՅՑ ԻՐԱՒ

* Պարելը ուղեղին մէջ կ՛արտադրէ քիմիական յատուկ նիւթեր, որոնք մեզի ուրախ զգալ կու տան:

* Երբ անգղները կը տաքնան, անոնք յաճախ իրենց ոտքերուն վրայ կը միզեն: Շոգիացող հեղուկը կը նուազեցնէ իրենց մարմնին տաքութիւնը:

* Սուրճի ծառերուն բարձրութիւնը կրնայ հասնիլ մինչեւ երեք յարկանի շէնքի մը բարձրութեան:

* Ճափոն բաղկացած է 4 գլխաւոր կղզիներէ եւ մօտաւորապէս 4000-է աւելի փոքր կղզիներէ:

* Վարդը անուանած են «Ծաղիկներու թագուհի»: Վարդը գոյութիւն ունի Ք.ա. 1700 թուականներէն ի վեր:

* Մարդոց կողմէ շինուած առաջին արբանեակը՝ «Սփութնիք»ը, աւազանի գնդակի չափը ունէր եւ կը կշռէր 83 քիլօ:

* Արեւու առաջին ակնոցները հնարուած են Չինաստանի մէջ, 12-րդ դարուն: Անոնք շինուած էին գաւազի (քուարց) կտորներէ:

* Աշնան տերեւներուն կարմիր գոյնը զանոնք կը պաշտպանէ արեւահար ըլլալէ:
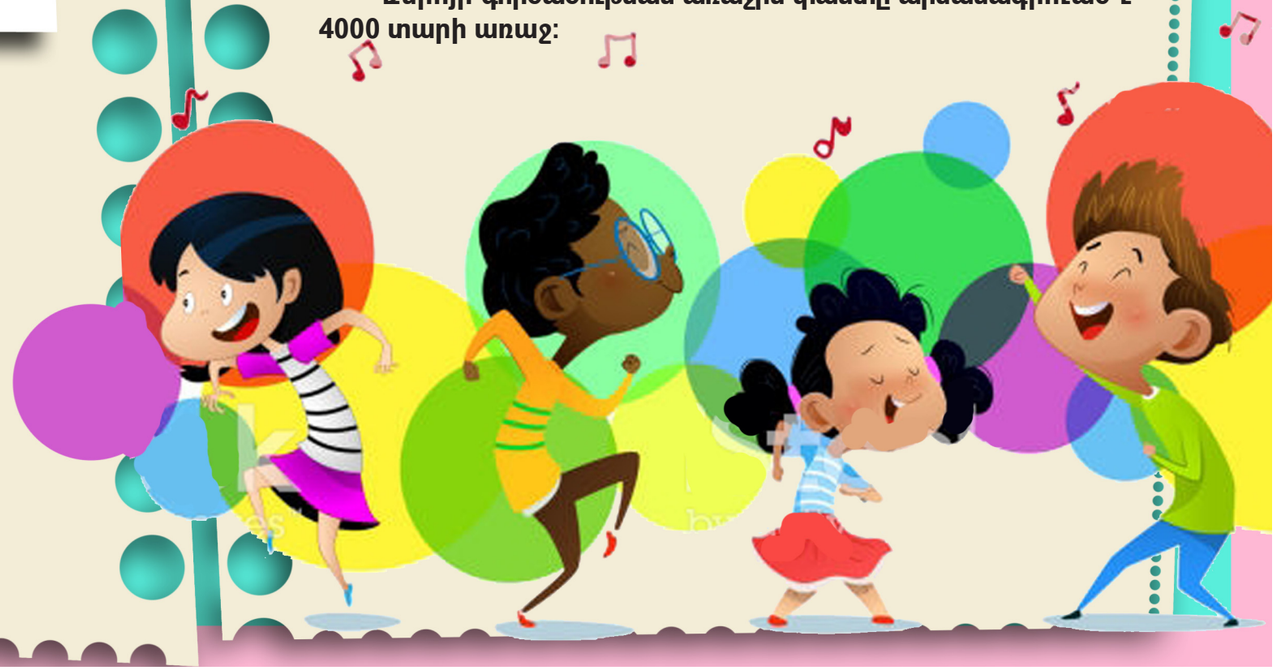
* Ձերոյի գործածութեան առաջին փաստը արձանագրուած է 4000 տարի առաջ: